

Izhaja

vsak četrtek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osební pogovor od 11. do 12. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev.

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvo lista „Mir“ v Celovec,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje vnaprej.

Za inserate se plačuje po 20 h od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXIV.

Celovec, 16. julija 1915.

Št. 50.

Petrova skala.

Kakor srditi valovi razburkanega morja, ki podé drugi drugega, se zdijo človeku velikanske množice v svetovni vojni, ki se zaganjajo druga proti drugi, napolnjene s sovraštvom in maščevalnim srdom. Edina mirna točka, v katero se zaman zaganjajo valovi razburkanega časa, je v tej svetovni borbi Petrova skala.

Človeštvo je zastrmelo, videč nepremakljivost te skale v svetovni vojni in blagodejni vpliv, ki se izliva za časa najkrvavejših vojn iz Kristusove ustanove. In mogočeži tega sveta so se začeli truditi za naklonjenost sv. očeta, katerega vpliv je rastel od dne do dne, tudi pri nevernikih in v državah, ki so mu prej nasprotovale. Toda sv. oče Benedikt XV., ki ga je božja previdnost posadila na Petrov stol v sedanjem času, je ostal nevtralen; njegova skrb je obrnjena na vse ljudi, četudi niso vsi ljudje na enak način njegovi varovanci.

Papeževo stališče v svetovni vojni.

V vojni okrožnici od 1. novembra 1914 na patriarhe, primare, nadškofe in škofe piše sv. oče: „Za vse ljudi, kar jih je, je Jezus Kristus daroval svojo kri kot odkupnino in jih s tem rešil iz sužnosti greha, in nobenega ni, ki bi bil od dobrot odrešenja izključen. Tako je božji pastir en del človeštva že srečno spravil na varno v staje cerkve in tudi drugega bo privedel tja, kakor ljubeznivo zagotavlja: Imam še druge ovčice, ki niso iz tega hleva; tudi te moram pripeljati, in poslušale bodo moj glas.“

To papeževo stališče je stališče katoliške cerkve od nekdaj. Čisto naravno je torej, da je ravno papež kot prvi dvignil svoj glas po blagoslovljenem miru in da si je ravno on prizadeval, da ublaži vojne strahote in olajša bedo vojnim ujetnikom. Žal, da niso vsi ugodili njegovim željam.

Ugled sv. očeta in velik vpliv, ki je rastel od dne do dne, je bolel njegove nespravljive nasprotnike. Njegovo nevtralnost so začeli izrabljati in zlorajati zlasti francoski svobodomislci, češ da je papež nasproten Francozom, da je dogovorjen s centralnima silama, z Avstro-Ogrsko in Nemčijo; tako so hoteli zadeti v živo cerkev samo. Pri nas pa so dvignili glave sovražniki cerkve, ko nam je napovedala vojno verolomna Italija. Bili so prepričani, da bodo dosegli isto, kar hočejo doseči njihovi somišljeniki na Francoskem.

„Vrata peklenska...“

Kakor je pri nas v začetku vojne neka skrivna, tajna družba sistematično spravljala med ljudi laži, da so duhovniki izdajalci, da so pošiljali denar v vojne namene Srbom itd., tako sedaj po časopisih, še več pa seveda ustmeno, raznašajo o papežu izmišljene vesti, da bi odtrgali lahkoverno množico od vrhovnega pastirja. Italijansko vlado in papeževo vladanje so metali v en in isti koš, čeravno so morali vedeti, da je ravno Italija oropala sv. očeta cerkvene države in da je vsled tega med sv. stolico in italijansko vlado prekinjen vsak stik, kakor z nobeno drugo državo na svetu.

Ravno v sedanjem času se je jasno pokazalo, kako velike važnosti je za papeža cerkvena država, da si more ohraniti potrebno prostost v občevaranju z vsemi državami in z vsem svetom, ne da bi se mu bilo treba bati celó za svoje življenje. Zato je sv. oče v že omenjeni okrožnici ponovil zahtevo sv. stolice, da se ji vrne cerkvena država, s temi-le besedami:

„Že zdavna ne uživa več cerkev tiste popolne prostosti, ki jo potrebuje, odkar namreč njen poglavar, papež, nima več tistega varstva, ki ga je prejel po božji previdnosti tekom stoletij, da se zavaruje njegova prostost. To, da se mu je odvzelo to varstvo, katoličanov, kakor drugače ni mogoče, ni nemalo vznemirilo; ker vsi, ki se ime-

nejejo sinovi papeža, blizu in daleč, z vso pravico zahtevajo zagotovitev, da je njihov skupni oče pri svojem apostolskem vladanju resnično neodvisen od vpliva posvetnih vladarjev in da ves svet vidi njegovo prostost. Kakor zato srčno želimo, da narodi sklenejo kakor hitro mogoče med seboj mir, tako tudi nujno želimo, da se za poglavarja cerkve neha tisti nenaravni položaj, ki miru narodov iz veliko vzrokov zadaja tako veliko škodo. Naši predniki, ki jih niso vodili posvetni oziri, ampak svete dolžnosti njihove službe, so proti temu položaju v obrambo pravic in dostojanstva sv. stolice večkrat ugovarjali. Iz enakih vzrokov obnavljamo s tem svoj ugovor.“

Občudovati moramo papeževo neustrašenost. V trenutku, ko je od framazonskih voditeljev nahujskana italijanska množica vedno določneje in glasneje klicala na vojsko proti Avstro-Ogrski, »da se z italijansko državo združijo še nezdružene pokrajine z italijanskim prebivalstvom«, je povzdignil papež, čisto obdan od sovražnikov, glas po vrnitvi cerkvene države. Ta njegov klic je ob enem klic proti združeni italijanski državi, ki bi je brez uropane cerkvene države ne bilo. Razumljivo je torej, da imajo framazonski hujskači v Italiji proti papežu lahko opravilo. Tem nerazumljivejšje pa so hujskarije proti sv. očetu, ki izhajajo od framazonov v naši državi.

Kaj očitajo papežu naši sovražniki.

Framazoni na Francoskem, zlasti pa na Italijanskem, hujskajo zoper sv. očeta, češ da se je postavil v svetovni vojni na stran Avstro-Ogrske in Nemčije, da je torej sovražnik Francije in Italije. Trdijo, da je bil sv. oče vedno v tesni zvezi z nemškim poslanikom Bülowom v Rimu, da ima papež dogovor z Nemčijo in Avstro-Ogrsko, da mu po zmagovitvi vojni vrneto cerkveno državo in ga tako osvobodita. Čeravno se sv. stolica v dosego svoje pravice nikdar ni naslanjala na posvetno moč in druge države, ampak se je zanašala edinole na božjo pomoč in previdnost, take docela izmišljene in od sv. stolice ovržene vesti v Italiji kaj hitro najdejo lahkoverna srca.

„Corriere della Sera“ je n. pr. označil papeža kot sovražnika Italije takole: „Interesi Italije ne eksistirajo za papeža, le v višjem interesu miru med ljudmi, v interesu cerkve, je dal po svojih organih delovati za nevtralnost... Vatikan je torej zavzel stališče tuje sile, v gotovem smislu sovražno.“

Seveda je s to hujskarijo zoper papeža združeno hujskanje zoper duhovščino na Italijanskem in zoper cerkev sploh, zlasti ker so ravno odločno katoliški krogi in časopisi v Italiji pred izbruhom vojne ves čas svarili vlado, naj se ne spušča v pustolovščine, v katere jo hočejo pahnuti framazoni.

„Münchener Abendzeitung“ je, kakor se poroča z dne 30. junija, objavila pismo iz Rima, ki pravi: „Velike ljudske mase, zločinski elementi, ki so za vse zmožni in so jih oblekli v duhovniško ali redovniško obleko, korakajo po glavnih rimskih ulicah in pozivajo v najčudnejših izjavah na odpad od papeža in k takojšnji volitvi naslednika, ki ni orodje nemškega luteranskega cesarja. Ljudstvo slepijo z nezaslišano vestjo, da je papež od Berolina podkupljen. Pač stražijo Vatikan, vendar je varstvo tako nezadostno, da se je bati atentatov zoper papeževo osebo in njegovo okolico. Ne bilo bi čudno, če bi papež zapustil Rim in bi naredil prostor kaki kreaturi četverozveke kot nasledniku. Ljudstvo se preplavlja z neštevilnimi brošurami, tudi v francoskem jeziku, ki so polne žalitev zoper papeža.“

In reš so španski škofje povabili papeža, da pride na Špansko, za slučaj, da bi papež moral začasno zapustiti Rim in zbežati iz Italije.

Tako težavno stališče ima sv. oče. Skrivna organizacija framazonov, ki ima svoje zveze po vsem svetu, hoče izrabiti ta težaven položaj sv. očeta, da bi zadala cerkvi hud udarec. In vsled razburjenih in razburljivih časov se prav nič ni čuditi, če ljudje nasedejo dobro premišljenim, pa izmišljenim vestem iz vrst te tajne organizacije. In vendar vse, kar govorijo o sv. očetu framazoni in njihovi pomagači, ki se tega morda niti ne zavedajo, ni res. Res je le, da je sv. oče glede svetovne vojne zavzel popolnoma strogo nevtralnost stališče, ker kot poglavar vesoljne katoliške cerkve tudi drugače ne more storiti, če noče izpostaviti cerkve in katoličanov nevarnostim. Res pa je, da je imel sv. oče srčno željo, obvarovati Italijo vojne nadloge; toda ravno proticerkveni krogi v Italiji, framazonski voditelji in od njih podkupljeno nacionalno časopisje so zahtevali vojno proti Avstro-Ogrski in dosegli, da je Italija izstopila iz nevtralitete.

Toda tudi po napovedi vojne je sv. oče ostal nevtralen, kar ga pa seveda ni motilo, da ne bi obsojal napak, ki se pojavijo pri tej ali oni državi, če jih spozna kot resnične in ne samo kot izmišljene. Tako je papež še v binkoštni številki lista „Osservatore Romano“, ko so ves Rim terorizirali demonstranti za vojno, izjavil, da bi bila vojna Italije le tedaj opravičena, če bi bila obrambna vojna. Tudi ofenzivna vojna da je le tedaj dovoljena, če je v obrambo nacionalnih interesov, torej pravzaprav obrambna vojna.

Tako vidimo, da je papež po eni strani popolnoma nevtralen, po drugi strani ga pa to nikakor ne moti, da ne bi grajal in obsojal napak in zmot, naj se pojavijo kjerkoli.

Sodba nepristranskega moža.

Zanimiva je izjava Holandca dr. Nouwensa, ki je v Holandiji popularna oseba, dober opazovalec in izboren poznavalec italijanskih razmer in ki se je nasproti uredništvu lista „De Tyd“ o papežu izrazil, kakor sledi:

„Kako so v vatikanskih krogih sprejeli poslanstvo monsignora doktor Nolensa?“ se je glasil vprašanje. (Monsignor Nolens, načelnik katoliške stranke na Holandskem, je bil namreč od holandske vlade poslan v Rim in je bilo to poslanstvo v zvezi z eventualnimi mirovnimi pogajanjimi. Dejstvo je, da bo odslej imela Holandija papeževega zastopnika v Haagu.)

„Seveda je papež to uslužno ponudbo holandske vlade zelo cenil,“ se je glasil odgovor. Tembolj, ker se sam venomer peča z vprašanjem o miru. Kolikorkrat sem bil pri Nj. Svetosti v privatni avdijenci, sem slišal od njega besedo: „Če ne morem doseči miru samega, bom vendar vse storil, da grozne posledice vojne kolikormogoče omilim.“ Papež ima seveda svoje osebne nazore in zlasti glede Italije, kot oče vseh narodov, ki je nad vsemi strankami, pa hoče vendar brezpogojno ostati nevtralen. Kako veličastna je moralna sila papeža ravno v tej vojni!“

Papež in laška vlada.

„In kako sodite o razmerju med Vatikanom in italijansko vlado?“

„Staro razmerje! Pripomniti pa moram resnici na ljubo, da zadržanje italijanske vlade nasproti Vatikanu za enkrat ni ravno naravnost sovražno, čeravno je ves protiavtstrijski polom v Rimu imel vedno cerkvi sovražen značaj in je tudi vsaka proticerkvena demonstracija nehala z demonstracijo proti poslanikom katoliške (avstro-ogrške) monarhije.“

„Potem poročila, ki krožijo, da bo papež, če treba, odpotoval na Špansko itd. niso resnična?“

„Dosedaj! Dokler ostane kralj in ne izbruhne nobena revolucija, bo papež ostal. Kaj bi se pa potem zgodilo, sedaj ni mogoče reči. Na moč orožja se papež ne zanaša. Ko so pred nedavnim hoteli povečati municijsko zalogo, je dejal Nj. Svetost, da to ni potrebno. Ne svinec in smodnik, ampak moralna moč da je sila papeštva.“

„Omenili ste revolucijo. Sodite, da bi bila brez vojne v Italiji izbruhnila revolucija in da bo nastala kljub vojni?“

„Reči morem le, da je revolucionarni element povzročil italijansko vojno. Poznam italijansko ljudstvo in sem občeval v vseh krogih, toda vojnega razpoloženja nisem nikjer našel. Mala revolucionarna stranka ima krivdo!“

„In framazoni?“

„Sem že omenil, da je imela vsaka protiaustrijska demonstracija proticerkven značaj. Bila je vedno poulična druhal, ki je demonstrirala. Pri razgrajanju na Sv. Silvestra trgu so bile med 132 osebami, ki jih je policija prijela, štiri vojaški dolžnosti podvržene. Drugim seveda ni treba iti v vojsko, po kateri so kričali!“

Svojo čast bi radi rešili.

Ravno dejstvo, da so cerkvi in sv. očetu sovražni framazoni gnali Italijo v vojno, je naše framazone in svobodomislece ženiralo; zato so se začeli po svojih glasilih, predvsem v „Neue Freie Presse“ in v socialdemokratični „Arbeiter-Zeitung“, truditi, kako da bi dokazali navdušenje katoličanov, škofov in duhovništva na Italijanskem za vojno proti Avstro-Ogrski.“

Toda neljubega dejstva ne bodo izbrisali. Dejstvo je: „Komaj je izbruhnila svetovna vojna, je framazonski veliki orijent v Parizu hujskal vse framazone romanske narodnosti za vojno. Že meseca avgusta 1914 je mogel neki katoliški španski časopis z vso določnostjo prorokovati, da bo Italija začela vojno proti Avstriji in Nemčiji. Zakaj? Francoski in italijanski framazoni so stikali glave pod visoko protekcijo angleškega framazonstva, da bi iztuhtali pot in sredstva, kako bi napravili Italijo verolomno in jo gnali v naročje trojnemu sporazumu, ki ga je obvladalo framazonstvo. Že 23. septembra je veliki mojster italijanskih framazonov svojim popolnoma vdanim framazonskim podložnikom izdal strogo povelje, da naj z zapostavitvijo lastnega prepričanja začnejo delovati za vojno proti Avstriji; kot zadnji cilj te vojne je sam izrecno označil: prevrnitev obstoječega reda, dobo splošnega pobratimstva, oproščene od tronov in oltarjev.“ (Tako „Jung-Oesterreich“, ki izhaja na Dunaju VII-1, Westbahnstr. 40.)

Laži pa, ki so jih trosili o papežu framazonski časopisi pri nas, so imele kratke noge. Samo en vzgled! „N. Fr. Presse“ je objavila tole notico:

Vojne željni italijanski kardinal.

7. junija. V stolnici v Pisi je kardinal Machi opominjal ljudstvo, da naj hrabro vztraja v preskušnji, h kateri je sam Gospod poklical Italijane in da ne omaga v tej nalogi, ki jo je previdnost naročila Italijanom v obrambo svete pravice in civilizacije.

K tej notici je pa pripomniti, da kardinala Machi v Pisi sploh ni.

Pač pa je dognano, da je imel dopisnik lista „Neue Freie Presse“ vedno dobre zveze z vodilnimi framazonskimi osebami v Rimu.

Dvojna vojska.

Tako vidimo, da razsaja po svetu dvojna vojna. Ena s puško, topovi in mečem, v kateri se bori naša hrabra armada za cesarja in domovino. Za to vojno so avstrijski narodi veliko žrtvovali, na tisoče in tisoče mladih življenj je v ta idealni namen izdihnilo na raznih bojiščih, in kdo bi mogel prešteti vse solze, ki so jih potočili za njimi zaostali domači.

Druga vojna pa je internacionalna in jo vodijo tajne sile in se domači pristaši te zahrbtne vojne zoper cerkev in njenega vidnega poglavarja prav nič ne razločujejo od svojih „bratov“ pri naših sovražnikih, zlasti pri Francozih in Italijanih, pri katerih gre framazonstvo v cvetje.

V interesu skupnosti in države pa je, da oblast vendar enkrat že naredi tej skrivni in tajni gonji zoper cerkev prav energično konec. In božji blagoslov bo rosil na državo, narode in na našo junaško armado.

Rusko bojišče.

Rusi poizkusili z ofenzivo.

Zadnje dni z ruskega bojišča ni posebnih poročil. Naše čete potrebujejo odmora in počitka. Zato ni bilo poročila o večjih bojih razen severno od Krasnika, kjer so Rusi poizkusili z ofenzivo. Toda ta njihova ofenziva ni imela uspeha, ker

poroča pl. Höfer, da zadnje dni ni bilo bojov. Le ob Bugu je Böhm-Ermolijeva armada zavzela vas Derewlany, ki leži med Buskom in Kamionko-Strumilowo.

Rusi so pritegnili od bojne črte ob reki Narew in Bobr močne čete, da se ustavijo armadi nadvojvode Jožefa Ferdinanda. Če to ne bo imelo kakih posledic na severu, bo pokazala bodočnost. S svojim ofenzivnim poizkusom so Rusi začasno dosegli le toliko, da naše levo krilo na črti Kielce—Jozefov ne prodira. Dolgo pa menda ne bo trajalo to premirje, kmalu bomo slišali zopet o velikih bojih na ruskem bojišču.

Italijansko bojišče.

Po neuspešni ofenzivi dne 6. t. m., ki so jo napravili Lahi na 26 kilometrov dolgi bojni črti od goriškega predmostja do morja, ni bilo ob Soči velikopoteznih bojov. Vršili so se le krajevni spopadi, kakor pri Vermeljenu, Redipulji in na več točkah južno od Krnovega vrha. Mestoma so bili hudi artiljerijski boji. Lahi so bili povsod odbiti. Zdi se, da Lahi zaenkrat ne nameravajo večjih bojov ob Soči, ampak hočejo poizkusiti svojo srečo na koroški in tirolski meji, ker je tam njihovo artiljeristično obstreljevanje precej živahno. Pa tudi tu si bojo opekli prste. Dosedaj na koroški meji niso imeli sreče. Njihov načrt, vdreti v Leško dolino, se je klavrno ponesrečil in so jih naši pošteno potisnili nazaj čez mejo in še nekoliko italijanskega ozemlja zasedli.

Italijanska križarka potopljena.

Torpedni strel našega podmorskega čolna je zadel sovražno križarko dne 7. julija ob pol 8. uri zjutraj v severnem delu Jadranskega morja, 30 km od italijanske morske obali. Križarka se je potopila v 30 minutah. Več italijanskih križark je prihitelo zadeti križarki na pomoč. Iz Benetk sta takoj odplula dva parnika, da se udeležita rešilnega dela, ki je bilo zelo uspešno. Več kakor 500 mož posadke je bilo rešenih; 150 mož posadke je našlo smrt v morskih valovih. Torpedni strel je zadel križarko ob levo stran. Oklop križarke, ki je bil 200 mm debel, je bil popolnoma razbit, križarka se je hitro nagnila na levo stran.

Laško poročilo.

Dunaj. Iz vojnega časnikarskega stana se poroča: Poročila sovražnih generalnih štabov:

Italija, 9. julija. — V Val Daone je poskušal sovražnik napad na našo postojanko na Monte Boazzolo, a je bil odbit. Na planoti Ansiei (?) je otvorila naša artiljerija ogenj proti utrdbi Platzwiese in je povzročila tamkaj težko škodo in požar.

Na Koroškem je napadel sovražnik dne 8. julija med Zellenkoflom in CrestaVerse naše postojanke, a je bil odbit ob izgubah. Enaka usoda je doletela nočni napad na Veliki Pal. Uspešno obstreljevanje utrdb Naborjet in Predela po naši artiljeriji je bilo nadaljevano. Na ostali fronti je položaj neizpremenjen.

Naznanjeno je bilo, da se poslužuje sovražnik v ozemlju Krna številnih eksplozivnih krogelj.

Eden naših letalcev je vrgel z višine 100 m bombe na nabrežinski kolodvor in zadel večkrat.

Boji s Črnogorci.

Črnogorci so dalje časa mirovali. Sedaj, ko so zasedli Skader, so se zopet začeli oglašati ob hercegovinski meji, da se ne bo popolnoma pozabilo, da so pravzaprav tudi v vojski.

Tako sta vzhodno od Avtoveca napadla pred nedavnim naše mejne postojanke približno dva črnogorska bataljona, pa sta bila odbita.

Ob istem času je eden izmed naših letalcev uspešno metal bombe na črnogorsko taborišče.

Dalje na jugu je prekoračil en sovražni bataljon mejo, pa je bil s protinapadi naših čet potisnjen nazaj na črnogorsko mejo.

Vzhodno od Trebinja je po neuspešnih prejšnjega tedna poizkusil sedaj sovražnik doseči kak uspeh s težko artiljerijo, pa zaman.

Iz bojov ob Soči.

V zagrebških „Novinah“ čitamo naslednji dopis iz strelskih zakopov, pisan 1., oziroma 2. in 3. t. m.:

Danes majhen odmor. Čas je! Od 23. jun. pa do danes so bili neprestani napadi! Infanterija je naskakovala noč in dan. „Brez števila jih je“, pravijo naši vojaki. „Toda ne bojimo se jih!“ Poslušal sem nekega ranjenca od 1. stotnije. Krogla mu je šla skozi nos; vendar je čisto dobre volje in mu ni mar, da je ranjen; prej nego je bil sam ranjen, je do mrtvega ustrelil tri Italijane. Pripovedoval mi je, kako prodirajo: „Imajo vreče, polne zemlje. Rinejo jih pred seboj. Za njimi si skrivajo glave. Mi jih puščamo, da prihajajo čim bliže. Njihovo število nas niti najmanj ne plaši. Včeraj je naskakovala cela stot-

nija na naš voj. Vodi jih stotnik Alfred Mizelli. Prišli so na 300 korakov. Tedaj smo se pogledali! Polegli so po tleh, mi ravno tako. Živahno se je streljalo. Krog ušes je brenčalo huje kot roj čebel. Stotnik Mizelli se je pripravil, da začne rezati žico. Krogla v glavo! Padel je! Kmalu smo videli, kako so drvili nizdol! Čez pol ure ni bilo več videti žive duše. Bežali so. Pred nami je ležal mrtev stotnik in okoli 40 vojakov. Pobrali smo jim orožje. Zvečer so Italijani razvili zastavo Rdečega križa. Pobrali hočejo mrtve. Pustili smo jih v miru, naj jih pobero.

Prišel je neki naš nadporočnik. Vprašal je ranjence: „Kako je, bratje?“ — „Dobro! A če bi dali vsakemu liter vina, bi prihodnjič Italijanov ne sprejeli s puškami. Dovolj bi bilo kamenje!“ Dalmatinec ostane Dalmatinec! Kolikorkrat govoriš z njim o čemerkoli, vselej jo bo obrnil na vino! V naši vojski je že prišlo v pregovor, da „brez kruha in brez vinca glava boli Dalmatinca“.

Ponoči smo imeli nov napad. Odbili smo ga. Naši stoje in ostanejo kakor skale. Ako se začne naša ofenziva, pokažemo Italijanom, kako se naskakuje! Ali kje je poslušnost in srčnost naše in kje njihove vojske? V tem grmu leži zajec. Kje zdržnost v ognju! Kje junaštvo naših, da prenašajo vse neugodnosti vremena! Priti treba semkaj in videti, kaj vse prenašajo naši ljudje! Človek se zgraža nad grozotami vojne, a občuduje junaštvo naših fantov. Vidiš jih vse v blatu, vendar so ti ljubši in bolj jih častiš, kot če bi bili v čistih, dragocenih oblekah. Da, ti stoje na braniku! Oni čuvajo čast domovine. Taki zaslužijo vsakogar ljubezen in spoštovanje. Kljub vsemu trpljenju so vendar zadovoljni. A znajo zasoliti tudi šaljivo: „Pa da bi mi mogli še iti v pekel! Za nas vojake ni več pekla. Prestali smo ga v tej vojni.“ Naš pesnik Dugonjić bi rekel o našem Dalmatincu: „Dober je Mate!“ Tako govori v šali, a govori resnico.

Popoldne sem obiskal vojake v jarkih, to je pri delu v jarkih. Kar jim Italijani porušijo, vse iznova zgrade. Tuintam pade po kak šrapnel. A čudno, za to roparsko ptico se nihče ne meni. Sliši šrapnel od daleč; stopi za drevo in nič hudega ne bo. Ljudje so vsi blatni. Nič čudnega. Dva dni je močno deževalo. Voda jim sega v porušeni jarkih do kolena. In tako stojiš na dežju noč in dan s puško v roki. Ko se bliža Italijan, ga mrko pozdravijo.

Vsako noč prihaja do boja moža proti možu. Podnevi si ne upajo. Našim vojakom prav! „Po dnevi ali ponoči, kadar hočejo! In kolikor jih hoče. Preje popuste oni kot pa mi. Tudi ponoči 3. julija so ljuto naskočili. V dveh urah smo jih zmagali!“ — Tako je.

Pogovarjal sem se z vojakom dalmatinskega polka. Ranjen je v nogo. Pripovedoval je: „Oni dan je naš drugi bataljon zmlatil celo njihovo divizijo. Padlo je nekaj naših, toda brate, tudi njih! Deset ur smo se neprestano borili. Postrelili smo 90 zabojev municije. Toda umakniti so se morali s svojih pozicij.“ Ne vem, če je bila ravno cela italijanska divizija; na vsak način jih je bilo veliko. Kakor sem izvedel z drugih strani, je ležalo pred okopi tisoče mrtvih Italijanov. Naj vedo, kako Hrvat brani svoje pravdo! Živi svoje zemlje ne damo nikomur, a Italijanmu pa še celo ne!

Iz pisem slovenskega častnika.

2. junija 1915. Dragi! Hvala Bogu, še sem zdrav, a kar smo doživeli, ni mogoče opisati, tudi sedaj ne smem. 31. ob 7. uri zjutraj sem postal berač! Prav vse, kar sem imel, z mojim slugo vred, je ostalo v ruskih rokah. Lečnik mi je pisal, je na Dunaju v bolnišnici. Je že skoro zdrav. Spalek je v Košicah v rezervni bolnišnici, se mu dobro godi. Oba sta od 1. junija kadeta, jaz od 26. maja. Molite, Bog me more obvarovati.

4. junija 1915. Dragi. Strašne in krasne dneve smo doživeli. Kar se je zgodilo ponoči od 30. na 31. in 31. zjutraj, nikdar ne pozabim — ravnotako tudi ne naš slavni vhod v Przemysl. Tako krasnega mesta že dolgo nisem videl. Ljudje so prav krasno izgledali, vrhutega so bili praznično oblečeni — bil je praznik sv. Rešnjega Telesa — vidno znamenje, da je Bog z nami, sploh z našo vojsko. Mesto ni porušeno, le šipe so v oknih večinoma strte, a ravno hudo to tudi ni. Na večer smo šli v mesto. — Zlomka! Rusi so popolnoma vse pobrali.

A že nismo več v tem orehu, ki smo ga ključali od 14. maja dalje dosedaj. Danes smo marširali ves dan, prehodili približno 24 kilometrov. Bila je grozna vročina. Skoro bi popadali ljudje. Vode je še dosti, a ni kaj prida. Najboljšo smo dobili v eni przemyselski trdnjavi — Žuravici.

In kraji, katere smo prehodili! Vedno bolj enolični postajajo, hribočki se znižujejo, razširjujejo, tako da vidimo pred seboj krasni razgled prehoda v popolno ravnino, ki je potem na severu; pričinja se v naši Galiciji in se razteza v Rusko. Dolga, zelena polja, vsa ali v cvetličnem krasu, ali žitnem, in kjer se hribočki drugi drugemu približujejo, tam stoji dolga vas z ličnimi hišicami, obdanimi s sadnimi vrta. A vidite tudi vasi, kjer ni sadja, kjer imajo sploh samo nasajene vrbe. A krasno je! Bile bi še naše planine tu in naša jezera, hotel bi tu živeti. V to krasoto pa ti puhne veter smrad gnijočih trupel, preslabo pokopanih. Strašno! Rusi so vsaj trupla sežgali.

In kakor sem Vam že pisal, sem vse svoje stvari izgubil 31. Sedaj sem si že malo odpomogel, seve, marsikaj sploh ne morem dobiti. Pa bo tako tudi šlo. Živimo zelo „fein“. Truda je tudi dosti. Ako bo le mogoče, pošljem Vam nekaj denarja. Pošljite mi eno številko „Mira“! Najsrčneje Vas pozdravlja Vaš N.

7. junija. Dragi! Vašo karto s 27. maja prejel, a sem zelo žalosten, da nič ne dobite — vsaka 2 do 3 dni Vam pišem karto, ne vem kje ostajajo. Denarja bi Vam poslal, a nič ne sprejmejo — že ne vem kaj bi počel. Godi se mi tako, tako. Celotno truplo je bolno vsled napovor in vročine. Przemysl je krasno mesto. Odhod je bil lep — samo ceste so strašne — sam pesek. Vozove spravljajo komaj naprej.

Steckenpferd- Ilijnomlečnato milo

slej ko prej neutržno za racionalno oskrbo polti in lepote.
Vsakdanja priznalna pisma. Po 1 K se dobiva povsod.

Raznoterosti iz vojne.

Novo ruske rezerve.

„Tagesanzeiger“ v Curihu poroča: Splošni položaj na gališko-poljskem bojišču sicer še ni odločen, ampak o tem ni dvomiti, da bo izid za Avstrijo in Nemčijo srečen. Rusi so pripeljali za ta brezupni boj 300.000 mož rezerv.

Sestanek balkanskih kraljev.

„Berliner Tageblatt“ poroča iz Zofije: Tekom julija se bo vršil v Atenah sestanek kraljev Rumunske, Bolgarske in Grške. Ta sestanek bi se imel prvotno vršiti v Bukarešti. Zaradi boleznih kralja Konstantina pa so ga preložili.

Z besarabske bojne črte.

Črnovice, 13. julija. Rusi zbirajo močne rezervne čete, ki deloma niso izvežbane, v Besarabiji.

Iz srbske skupštine.

Bukarešta, 13. julija. Niški poročevalec „Journala de Balcan“ brzojavlja svojemu listu, da iz tajnega zasedanja skupštine razen uradnih poročil nobena beseda ne prodre v javnost. Toliko se ve, da se je dosedaj posvetovalo o proračunu in o stroških za nadaljno vojskovanje in se je o tem glasovalo. Najvažnejši politični predmet je bil pogovor o diplomatični akciji za ustanovitev nove balkanske zveze; pri tem se je poudarjalo stališče Srbije nasproti dosedanjim predlogom. Pašić se udeležuje sej do konca in se potem vsak dan pogaja z diplomatičnimi zastopniki četvero-zveze in nevtralnih balkanskih držav.

Dnevne novice in dopisi.

Odlikovani slovenski častnik. G. Ignacij Woshtar, kadet pri 45. pešpolku, je bil odlikovan s srebrno svetinjo za hrabrost.

Nevarno je zbolel č. g. Josip Linasi, župnik v Selah. Bil je previden. Gg. duhovnim tovarišem ga priporočamo v molitev.

17 goriških, večinoma furlanskih duhovnikov interniranih v Italiji. Dne 6. julija je došlo na prevzvišeni knezonadškofjski ordinarijat v Gorici pismo, ki je je poslal dekan v Gradiški, velečastiti gospod Karol Stacul, in ki ima naslednjo vsebino: Cremona, dne 11. junija 1915. Velečastiti knezonadškofjski ordinarijat! V smislu dobljenih navodil sporočamo prevzvišenemu ordinarijatu, da se nahajamo internirani v Cremoni v nekem vzgojnem zavodu in da se nam prav dobro godi. Škof v mestu je bil tako prijazen, da nas je obiskal in nam dovolil imeti sv. mašo. — Naš naslov je: Cremona, Comando Deposito 65 Panterla. Preudani: Karol Stacul, Gradiška; Mesrob Justulin, dekan, Visco; Em. Ulian, Versa; Alojz Morsut, Perteole; Gvaltir Venier, Saciletto; Herman Rosin, Villa Vicentina; Ivan Evgen Marangon, Št. Vid ob Toru; Ernest Scremin, Nogaredo; Desiderij Spagnul, Krmin; N. Zanolla, Krmin; Josip Calligaris, Aiello; N. Cancig, Šlovrenc pri Moši; Nikodem Plet, Romans; Ivan Mondini, Chiopris; Izidor Primos, Medea;

Franc Marinič, Kojsko v Brdih; Andrej Uršič, Šlovrenc pri Neblem v Brdih.

Civilni promet v Bosno, Hercegovino in Dalmacijo. Potovanja v Bosno, Hercegovino in Dalmacijo so civilnim osebam tačas dovoljene le z dovoljenjem poveljujočega generala v Sarajevu, ki dovoljuje le v izjemnih slučajih. Izvzete so osebe, ki so v Bosni, Hercegovini in Dalmaciji doma ali nastavljene ali ki potujejo v te kraje na poziv vojaških ali političnih uradov. Za te izdaja potno dovoljenje pristojna (bosniško-hercegovska oziroma dalmatinska) politična oblast 1. inštanca, oziroma za vožnje v vojaškem interesu vojaška oblast. Potniki morajo razentega imeti seboj listine, ki izključujejo vsak dvom o njihovi identiteti (legitimacijo s fotografijo ali natančnim opisom osebe in lastnoročnim podpisom, oziroma odtiskom palca).

Porotna sodišča do marca 1916 ustavljena. Cesarska naredba z dne 7. julija, ki je bila razglašena v uradni „Wiener Ztg.“, določa, da se bo delovanje porotnih sodišč ustavilo za celo državo do konca meseca marca 1916. Vlada pa je pooblaščenca, da lahko določi, da začnejo porotna sodišča že poprej delovati, predno poteče rok.

Slovenščina na goriškem magistratu. Uradni jezik goriškega magistrata je bil italijanski. Ko je izbruhnila vojna z Italijo, je bil goriški župan Bombič odstavljen in posle goriške občine je prevzel cesarski komisar. Ta občuje s slovenskimi strankami slovensko in izdaja magistratna naznanila in oklice v treh jezikih: v nemškem, italijanskem in slovenskem.

Sprejem veterinarskih akademikov. C. in kr. vojno ministrstvo je razpisalo konkurz za sprejem 20 aspirantov kot vojaških veterinarskih akademikov na c. kr. živinozdravniško visoko šolo na Dunaju v začetku šolskega leta 1915/16. v svrhu vzgoje vojaškozdravniških uradnikov po poklicu. 10 aspirantov pa se sprejme na kr. ogr. veterinarsko visoko šolo v Budimpešti. Aspiranti imajo možnost, da morejo brez podpore od strani svojcev dokončati svoje študije in v svojem vojaškem službenem času dobiti šaržo do štabnega (nadštabnega) živinozdravnika (VIII. oz. VII. činovni razred). Popolni pogoji za sprejem se izvejo v provizoričnem predpisu o sprejemu aspirantov na c. in kr. živinozdravniško visoko šolo na Dunaju v svrhu vzgoje vojaško-zdravniških uradnikov po poklicu. Ta predpis se dobiva v c. kr. dvorni in državni tiskarni na Dunaju (20 v). Popolni razpis se vpogleda lahko pri srednješolskih ravnateljstvih ali pri ravnateljstvu pomožnih uradov pri c. kr. deželni vladi.

Marijine družbe na Koroškem so tem potom naprošene, da pošljejo poročilo o svojem stanju od 1. jan. do 1. julija 1915. Število članic, novink, gostov, shodov, skupnih obhajil, odsekov, Bogoljubov obenem z letnico ustanovitve in imenom družbe (Brezmadežna i. dr.) naj se vse natančno označi. Poročila naj se čimprej dološljejo na k. š. zastopnika dr. J. Arnejca, župnika v Žreleu. Skupnega shoda letos ne bo. Zato naj vsaka družba poroča, kako se v njej dela za domovino v teh težkih časih. Kdor želi posebnega shoda, naj se obrne do k. š. zastopnika.

Jožef Tomažič p. d. Krumplov v Žreleu je pisal že štirikrat iz ujetništva na Ruskem; najprej iz bolnišnice v Proskurov ob Gališki meji, nato iz Kiewa na Ruskem, pozneje iz Omska v Sibiriji in sedaj iz Nikolsk Usurinski. Piše, da mu gre dobro in da je zdrav. Bog nam daj veselo svidenje!

Slovenski junak. Dunajski listi poročajo z italijanskega bojišča: Kdor bi rad vedel, kakšni so boji ob Soči in kako se bijejo naši ljudje, naj si stori sodbo na podlagi vojaške listine, katere vsebine podajamo tu doslovno, izvzemši nekaj podatkov in imen, ki bi deloma bolj zanimala sovražnika nego avstrijskega čitatelja časopisov. Gre za nagrado zvestemu, hrabremu junaku, ki je padel v brambi za domovino. Tako-le se glasi listina: „Predlog za nagrado poročniku v rezervi Teodorju Lubec, pehotni bataljon št. . . ., službena uvrstitev: poveljnik voda. — O priliki boja od 16. na 17. junij na koti . . .“ V njegovem odseku se je izvršil absolutno najmočnejši, in kakor je pokazala situacija, najodločnejši napad, ker se je mislil sovražnik z osvojitvijo te točke polastiti cele postojanke. Poročnik Lubec, ki je spoznal položaj, je vstrajal proti vsem, s skoro desetkratno premočjo izvajanim napadom toliko časa, kakor je bilo sploh le mogoče. Italijanske napade je poročnik Lubec z vedno novimi sunki odbil; to so bili napadi, o katerih se more v polni meri trditi, da so se vršili ne le na nož, marveč da so ljudje, ko so izpraznili svoje puške, zgrabili za lopate in z njimi mesarili sovražnika. Pri osmem napadu ranjen in po štabnem naredniku Budimiru opomnjen, naj se da obvezati, poročnik Lubec tega ne le ni storil, marveč je sledeč svojemu zvestemu čutu dolžnosti odbil še nadaljne

neposredno sledeče napade, dokler mu nova rana ni prinesla smrti. Od njegovega voda so ostali neranjeni samo štirje možje.“ Opazka četnega poveljnika kota . . . : Prvi slovenski junaški sin, ki se je za cesarja in rodno grudo boril do zadnje kapljice krvi! . . ., major, poveljnik skupine.“ Nato slede izjave brigadirja, divizionarja in zbornega poveljnika. Le-ta piše: „Priporoča se najtoplejše, tudi kot počastitev mrtvega junaka.“ Cisto spodaj stoji potem v celi Avstriji zelo spoštovano ime armadnega poveljnika soške armade; on predlaga na vrhovnem armadnem poveljstvu, naj bi se mrtvemu podelil zelo visok red. Toliko listina . . . Nam ostane spoštovanje.“

Z južnega bojišča piše našemu uredniku g. nadporočnik Milan Z. z dne 6. t. m.: „Predragi prijatelj! Kako se še kaj imate! Ali si dobil ekspresno karto iz B.? Odtam smo nenadoma odšli. Sedaj že tretji teden visoko vrh gorá 2000 m in še više. Včeraj in danes je lepo, drugače pa smo imeli povprečno zelo mrzlo, deževno ter veter, da si se moral ob skalah držati. Še više vis a vis so naši nekdanji zavezniki. Ponoči se večinoma s puškami praskamo, podnevi pa se daje artiljerija. Medtem, ko ti to pišem, grmijo topovi, in odmev se sliši, kakor da bi se k najhujši nevihti pripravljalo, in vendar sije tako prijazno solnce. Bog ve, če se bomo še kedaj videli, a enkrat pa bi še rad bil dobre volje in bi katero domačo zapel. Kmalu bo osem mesecev, kar sem na bojišču. Pozdravi mi vse znane gospe. Bog Vas živi in ohrani! Prisrčne pozdrave!

Kotmaravas. Kmalu bo že eno leto, odkar se je vnela svetovna vojna in odkar so se poslavljali fantje in možje od svojih domačih. — Očka in mamca pa jokata se, ker vidita fante preoblečene vse; preoblečeni so, na vojsko gredo, nazaj jih nikol več ne bo! — Tako so se glasile pesmi iz grl na bojišče odhajajočih fantov. Veliko jih je, ki so prišli začasno nazaj, pa skoraj vsi so na ta ali oni način pohabljeni. Veliko jih pa tudi že iz naše fare počiva v hladni tuji zemlji kot žrtve za domovino, skoraj sami pridni in pošteni fantje, katerih ne bo res nikoli več nazaj. — 8. t. m. je bilo poslano iz rezervne bolnišnice v Kolomeji naznanilo, da je dne 27. junija umrl in je tam pokopan Marki Waldhauser p. d. Scatov v Trabesinjah. Bil je težko ranjen. Kakšno žalost bodo imeli starši že vsled tega, ker je bil padli sin vedno pošten in priden fant. Naj mu bo tuja zemlja lahka!

Medgorje. (Pogreb prvega organista.) Dne 8. t. m. ob 1. opoldne je tukaj v Habru pri p. d. Martinu umrl in je bil dne 10. t. m. ob 10. uri dop. pokopan g. Juri Drobivnik. Rajni je bil prvi organist farne cerkve 72 let, prvi občinski tajnik 12 let in pa prvi ljudskošolski učitelj 13 let, in sicer 10 let zastoj in le 3 leta z mesečno plačo po 15 gld. Razvidno je iz teh služb, da je bil rajni izvanreden pojav med koroškimi Slovenci na deželi; sicer manj spreten kmet, pa bolj izobražen v bukvah, pesmih, računih in uradovanju sploh. Kar je pa rajnega najbolj dičilo, je bila zvestoba in ljubezen do katol. cerkve in pa do materne besede! Kot katoličan je zagovarjal Boga in sv. cerkev in pošteno življenje in sovražil vsako nespodobnost v besedi in dejanju posebno v cerkvi in v svoji gostilni! Sam je ostal brez žene in otrok, in zapustil le p. d. Martinčevo hišo in v njej le sorodnikove otroke in svoje pesmi. Ko je g. Oskar Dev, c. kr. okr. sodnik v Škofji Loki, pred petimi leti na Koroškem nabiral narodne pesmi, mu je rajni Juri zapel do 100 cerkvenih in posvetnih pesmi, ki so deloma že natisnjene. Prav bogato pa je obdaroval svojo farno cerkev; skoraj vse (na pr. božji grob, podobe angelov in svetnikov, Kristus v grobu in od smrti vstali, prve orglje itd.), kamor pogledaš, je od rajnega Jurija. Letos na sv. Boštjana je bil prvokrat spreviden, na božje glave dan (in na Ibehtnico) je zadnjikrat orgljal in zapel, in zdaj je domači pevec (bivši slavec) obmolnil. Pogreba so se udeležili trije č. gg. župniki iz Medgorij, Radiš in Št. Petra! Hvala in čast tebi, blagi mož!

Št. Peter pri Grabstanju. (Pogreb junaka.) Veliko človeških žrtev je že zahtevala vojska iz naše župnije. Samo enemu pa se je izpolnila dosedaj želja, v zemlji domači da truplo leži, in sicer Kolmanovemu Andreju, kmetskemu sinu iz Žabič. Težko ranjen v Karpatih, je bil prepeljan v bolnišnico v Gradec, kjer je 31. maja umrl junaške smrti. V nedeljo 4. julija je bil prepeljan iz Gradca v Grabstanj na kolodvor. Od tam se je vršil pogreb ob velikanski udeležbi ljudstva. Bodi mu časten spomin! — Kolmanova družina ima vse štiri sinove v vojski. Dva sta bila ranjena, tretji je padel in najmlajši se še bojuje proti sovražniku. Razen te družine sta še dve, ki imata tudi štiri sinove v vojski in sicer Boštjanova na Brdu in Kopančeva na Valovcah. Čast takim družinam!

Lipa nad Vrbo. Po poldrugem letu, odkar je bila naša župnija po odhodu č. g. provizorja Roka Tojnka izpraznjena, je doživela srečo, da je dobila zopet lastnega dušnega pastirja v osebi č. g. župnika Ivana Šnedica star. Novega č. g. župnika spoštljivo sprejemamo ter kar najiskrenejše pozdravljamo v svoji sredi, jih zagotavljamo odkritosrčno svoje vdanosti in želimo kar največ uspehov njihovem delovanju. Bog daj, da bi našli med nami tako zaželjeni in potrebni mir in bi jim bila vdanost in hvaležnost faranov vsaj delno zadoščenje za prestano trpljenje. Pri tej priliki pa tudi ne smemo pozabiti svojega dosedanjega soprovizorja, č. g. Val. Mörtlna, župnika strmskega, ki so se, čeravno samo soupravitelj, z veliko ljubeznijo in gorečnostjo posvetili dušnemu pastirstvu v naši fari ter si tako pridobili v kratkem času srca vseh faranov, ki jim na tem mestu javno izrekajo za njihov trud najprisrčnejšo zahvalo.

Podpornemu društvu za slov. visokošolec na Dunaju so v času od 25. maja do 6. julija t. l. darovali po 100 K: Ljubljanska kreditna banka in neimenovan dobrotnik na Dunaju! 12 K: Matija Skrajnar, nadz. j. ž. v pok. na Dunaju; po 10 K: Josip Reisner, profesor iz Ljubljane po uredn. Slov. Naroda, dr. Karl Hinterlechner, drž. geolog na Dunaju, dr. Fr. Derganc, primarij in dr. Jakob Žmavc, gimn. prof., oba v Ljubljani, 6 K: dr. Fran Žižek, min. podtajnik in vseuč. docent na Dunaju; 5 K: Ivan Dolenc, gimn. suplent v Ljubljani; 4 K: dr. Ivan Rudolf, odvetnik v Konjicah. Vsega 267 K, za katere se društveni odbor vsem plemenitim darovalcem najiskrenejše zahvaljuje. Le s trajnim prispevanjem starih in novih prijateljev društva je bilo odboru mogoče, nadaljevati s podpiranjem visokošolcev tudi v vojnem letu. Prvi blagajnik dr. Stanko Lapajne, odvetnik na Dunaju, I., Bräunerstrasse 10.

Pomagati si je treba znati. Tudi v časih draginje moremo uživati za mal denar osvežujočo, okusno domačo pijačo, če si jo sami napravljamo. 100 litrov domače pijače (Ananas, jabolka, grenadine, maline itd.) more vsak igranje lahko napraviti. Tvarine z natančnim predpisom stanejo K 4:50 franko po povzetju pri Janezu Grolich v Brnu št. 638, Moravsko. Ta domača pijača krepča, ne da bi opijanila in ne da bi jemala delavno moč.

Tvrška „M. A. Winter Company v Washington“ izdeluje skrivna sredstva, katerih prodajanje je v naši državi prepovedano. Zato je skušala zadnji čas dobiti agente za svoje blago v naši državi pod imenom svojih nastavljenecov; v ta namen je ustanovila korespondenčni urad „Mr. Alpheus Bancroft“. Zato pred to tvrdko svarimo.

Izpred državnega sodišča.

Obveznost udeležbe verskih vaj zakonita.

Pred nedavnim je državno sodišče razsodilo, da se oče, ki ne pripada nobenemu verskemu izpovedanju, ne more prisiliti, da pošilja svoje otroke — šolarje k verskim vajah; dne 8. julija je pa isto sodišče objavilo razsodbo, da obstoji taka dolžnost.

Trgovinski zastopnik Gustav Suchanek iz Kral. Vinogradov je bil od okrajnega šolskega sveta obsojen na denarno globo 2 K, oziroma na šesturni zapor, ker kljub večkratnim opominom ni pustil svojega otroka — šolarja k verskim vajah. V rekurzu na deželni šolski svet se je Suchanek skliceval, da je obsodba nepostavna, češ, da je tako siljenje proti svobodi vere in vesti, ki je vsakemu državljanu zajamčena. Deželni šolski svet je priziv zavrnil, na kar se je Suchanek pritožil na državno sodišče.

Obravnava o tej pritožbi se je vršila pod predsedstvom dr. pl. Grabmayerja. Zastopnik naučnega ministrstva, ministerialni svetnik dr. Leon Schiedlbauer je izvajal, da je napačno mnenje, da se s siljenjem k udeležbi verskih vaj krši v državnem temeljnem zakonu zajamčena pravica. Po državnem ljudskošolskem zakonu je pouk v veronauku (krščanskem nauku) ravnotako obvezen kakor pri drugih predmetih. V predmetu „veronauk“ pa ni razumeti samo pouka v tem predmetu v ožjem smislu, ampak ta predmet vse-

buje tudi versko vzgojo. K verski vzgoji spada tudi udeležba pri verskih vajah. Ker torej zadnje tvorijo bistven del predmeta „veronauk“, je bila šolska oblast opravičena, dajati tozadevne ukaze. Nadalje je pripomniti, da se mora otroke navajati k „šolskemu obiskovanju“; „šolsko obiskovanje“ pa niso samo učne ure po določenem načrtu, ampak vse uredbe šole. Pri verskih vajah ne gre za izsiljenje kakega cerkvenega dejanja, ampak za vzgojevalno dolžnost, ki je naložena šoli in starišem. Tej dolžnosti in tozadevnim odredbam državne oblasti se stariši z izgovorom, da ne pripadajo nobenemu veroizpovedanju, ne morejo odtegniti.

Kar se tiče druge točke pritožbe, da se je s siljenjem k udeležbi verskih vaj kršila svoboda vesti, se nasproti temu poudarja, da ni vsaka vest (osebno prepričanje) po zakonu varovana. Splošno se ta svoboda vesti ne more izvajati. Sicer bi se vsakdo lahko izognil zakonu, češ, ta ali ona zakonita odredba je proti njegovi vesti (plačevanje davkov, vojaška služba itd.).

Državno sodišče se je izvajanjem vladnega zastopnika pridružilo in razsodilo, da z odločbo praškega deželnega šolskega sveta v državnem temeljnem zakonu zajamčena pravica svobode vere in vesti ni bila kršena.

Listnica uredništva. M. Se motite. Poročnik Freisinger, ki je prišel k dotični obravnavi v vojaški uniformi, ni prišel kot poročevalec za vojaštvo. To bi ne imelo nobenega smisla; ampak prišel je, četudi v uniformi poročnika, kot član uredništva „Freie Stimmen“. Odit je pa moral takoj zato, ker je bila obravnava tajna in ni bil imenovan za zaupnika kakor naš in „K. Tagbl.“ poročevalec. Slednje so poročale tudi „Fr. St.“. V ostalo se ne spuščamo, ampak je to zadeva vojaške oblasti. — Ruda. Hvala za poročilo, pa o zadevi ne smemo poročati.

Tržne cene v Celovcu

8. julija 1915 po uradnem razglasu:

B l a g o	100 kg		80 litrov (biren)	
	od	do	K	v
	K	v	K	v
Pšenica				
Rž				
Ječmen				
Oves				
Turščica				
Proso				
Ajda	64	—	68	—
Leča				
Fizola rdeča				
Repica (krompir)	16	—		
Deteljno seme				
Seno, sladko	5	—	5	50
„ kislo	4	50	5	20
Slama	3	60	4	50
Zelnate glave po 100 kosov				
Repa, ena vreča				

Mleko, 1 liter	—	28	—	30		
Smetana, 1 „	—	90	1	10		
Maslo (goveje) . . . . . 1 kg	3	40	3	80		
Surovo maslo (putar) 1 „	3	60	4	—		
Slanina (špeh), povoj. 1 „	3	50	5	—		
„ „ surova 1 „	3	20	4	—		
Svinjska mast . . . . . 1 „	3	60	5	—		
Jajca, 1 par	—	20	—	—		
Piščeta, 1 „	3	60	4	20		
Race	—	—	—	—		
Kopuni, 1 par	—	—	—	—		
30 cm drva, trda, 1 m ² .	3	20	3	50		
30 „ „ mehka, 1 „	3	—	3	20		

Ž i v i n a	Požrez	100 kilogramov				Prignalo	Prodalo
		žive vage		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji							
Biki							
Voli, pitani	—	—	240	—	—	4	4
„ za vožnjo	—	—	106	108	—	2	2
Junci	—	—	—	—	—	—	—
Krave	560	900	—	200	—	40	20
Telice	440	—	—	—	—	1	—
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Praseta, plemena	24	60	—	—	—	220	200
Oves							

19letno dekle išče službo organistinje.

Nastop lahko takoj. Naslov pove iz prijaznosti upravništvo „Mira“ št. 49. (Znamka za odgovor.)

100 litrov domače pijače!

osvežuje in gasi žejo, vsak si more z malimi stroški sam izdelovati. V zalogi so: Ananas, jabolka, grenadine, maline, muškate hruške, pomaranče, dišeča perla, višnje. Ponesreči se nikdar. Te domače pijače se poleti zauživajo lahko ohlajene in pozimi tudi gorke, namesto ruma in žganja. Tvarina z natančnim predpisom stane K 4:50 franko po povzetju. Na 5 takih porcij dam eno porcijo zastoj. Za gospodarstva, tovarne, večje gospodinjstvo, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker delavca pozivlja in ga ne opoji in njegovi delavni moči ne škoduje.

Janez Grolich,
Engel-drogerija v Brnu št. 638, Moravsko.

Pod Najvišjem naročilu Njeg. c. in kr. Apost. Veličanstva

31. c. kr. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

Ta denarna loterija

ima 21.146 dobitkov v gotovini v skupni vrednosti 625.000 kron.

Glavni dobitek znaša

200.000 kron.

Žrebanje se vrši javno na Dunaju dne 15. julija 1915. Ena srečka stane 4 krone.

Srečke se dobivajo pri oddelku za dobrodelne loterije na Dunaju, III., Vordere Zollamtsstrasse 5, v loterijskih kolekturah, tobačnih trafikah, davčnih, poštnih, brzojavnih in železniških uradih, v menjalnicah itd. Igralni načrti za kupce srečk brezplačno. Srečke se pošiljajo poštne prosto.

6d c. kr. glavnega ravnateljstva drž. loterij (oddelek za dobrodelne loterije).

Za obolele živce se kot domače zdravilo z uspehom rabi

Ganglional-čaj.

Ta čaj miri živce, odpravlja bolečine, pospešuje telesno moč in poživlja ter pospešuje prebavo.

Edino in le pristen se dobiva ta čaj pri o. in kr. dvornem in nadvojv. komornem dobavitelju

Julij Bittner

lekarnarju

v Reichenau, Nižje Avstrijsko.

Ta čaj „Ganglional“ se po vpslatvi 3 kron razpošlje franko na vse kraje; po povzetju se zviša cena za 35 vin.

Paramenti!

Mašna oblačila v preprosti in tudi v bogati opremi, dobro blago in poceni.

Plašči za cerkvenika in ministrante, ovratni plaščki in štole zelo ceno.

Šmizete v različnih oblikah od 1 K naprej. Komplet z ovratnim trakom od K 2.— do K 2:80, kakršen je izdelek.

Bireti v vsakršni obsežnosti po K 3:80, K 4.—, K 4:80.

Rožaste svetilke za večno luč za patentovani steni.

Prosimo, da poizkusite, in prepričani smo, da boste stalen odjemalec

oddelka za paramente, knjigarne in trgovine Jožefovega društva v Celovcu.

Podpirajte sirote in vdove vojakov!

Paramente, cerkvene zastave, društvene zastave, baldahine in vse cerkvene reči priporoča po najnižjih izjemnih cenah

Jožef Neškudla

— specialni zavod za cerkveno umetnost —

Novi Kraljevi Graдец, Češko.

Stari paramenti se poceni popravljajo. Pošiljate na izbiro brezplačno! Priporočam kot posebno dobro popolne črne ornate. Za vso človekoljubno podporo ubogih zapuščenih izrekam svoj odkritosrčni „Bog plačaj!“

Ali ste že pridobili „Miru“ — novega naročnika? —

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

Pavličeva
ulica
št. 7.

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

Pavličeva
ulica
št. 7.